

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1067544/1

בבית הדין הרבני האזורי תל אביב יפו

לפני כבוד הדיינים:

הרב מאיר פרימן – אב"ד, הרב מאיר קאהן, הרב יצחק רפפורט

התובע: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד יואב טל ועו"ד בתיה שפיצר)

נגד

הנתבעת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד שירה ליבני־קינן)

הנדון: תלונה נגד הבעל והרחקתו ללא ראיות – עילה להפסד מזונות וכתובה ולחיוב גט

פסק דין

לפני בית הדין תביעת גירושין של הבעל ומנגד תביעת האישה לשלום בית. הבעל כרך לתביעתו את חלוקת הרכוש, מזונות האישה ומזונות הילדים. בעת הגשת תביעת הגירושין חיו הצדדים עדיין יחדיו תחת אותה קורת גג, כיום מתגוררים הצדדים בנפרד.

הצדדים נישאו ביום ג' בכסלו תשע"ב (29.11.2011) ולהם שני ילדים משותפים – בן בן ארבע ובת בת שנתיים.

הצדדים ערכו הסכם ממון עובר לנישואין, ההסכם מסדיר בעיקרו את הבעלות על דירת המגורים שאותה הביא הבעל לנישואין. הבעל עובד כמתווך נדל"ן ולאישה הכשרה כעוזרת לווטרנר ואינה עובדת.

אין בפני בית הדין תביעת כתובה, אולם הבעל טוען שהאישה הפסידה את כתובתה. הסכום הנקוב בכתובה עומד על סך 360,000 ש"ח.

האישה הייתה בת עשרים ותשע בעת הנישואין. הצדדים מכירים מגיל ילדות, אמנם לדברי הבעל הייתה לאישה מערכת יחסים לפני נישואיה עם בעלה. הצדדים בני עדות המזרח ולא חל עליהם חרם דרבנו גרשום.

בית הדין קיים שני דיונים, הדיון האחרון התקיים בתביעת הגירושין ביום כ"ד בתשרי תשע"ו (27.10.2016).

ביום י' במרחשוון תשע"ז (11.11.2017), בעקבות מריבה בין שני הזוג שהוקלטה על ידי הבעל, הגישה האישה תלונה במשטרה אשר בעקבותיה הורחק הבעל למשך חמישה ימים מהבית. כמו כן הוגשה בקשה למתן צו הרחקה מבית המשפט, בדיון שהתקיים בבית המשפט לענייני משפחה ניתן צו הרחקה בהסכמה למשך תשעים יום.

התלונה נסגרה על ידי הפרקליטות בעילה של חוסר ראיות, אולם הבעל לא חזר לביתו. גם לאחר הגשת התלונה עומדת האישה על תביעתה לחזרתו לשלום בית, כפי שעולה מסיכומיה ותגובתה בנוגע להסדרי השהות בחג הפסח האחרון.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

טענות הצדדים

טענות הבעל

גם האישה רוצה להתגרש וכל בקשתה לשלום בית אינה אלא צעד טקטי:

עוד בטרם הגשת כתב התביעה נודע לבעל שהאישה מתכוונת להגיש תביעת גירושין; הבעל צירף מכתב שבו האישה מבהירה לבעל שהיא רוצה להתגרש; הבעל ניסה להניא את האישה מהגירושין, אולם האישה היא זו שסירבה לשיקום חיי הנישואין.

בבקשת האישה לייצוג משפטי ביקשה האישה ייצוג בנושא הגירושין בנוסף לנושא המשמורת והמזונות. הבעל צירף הודעות טלפון שבהן מבהירה האישה שהיא רוצה "להתפטר ממנו".

האישה 'מורדת', אין בין הצדדים יחסי אישות – משך תקופה של למעלה משנה שבה הם לנים בחדרים נפרדים – טרם הגשת כתב התביעה לבית הדין.

האישה עוברת על דת, יש לה קשרים עם גברים אחרים וכן עשתה מעשי כיעור.

טענות האישה

האישה חפצה בשלום בית; הגשת תביעת הגירושין נובעת מהסתה של בני משפחתו של הבעל. גם הבעל היה מעוניין בשלום בית לאחר הגשת התביעה, והצדדים בילו יחדיו בזמן שהבעל היה "נקי" מהשפעה של הסביבה.

היא אינה 'מורדת' אלא הבעל סילק אותה מחדר השינה, והיא זו שיזמה קיום חיי אישות כחודש לפני הגשת התביעה על ידי הבעל.

האישה מכחישה את כל טענות הבעל בנוגע לקשר עם גברים אחרים, טענות הבעל הועלו כעצת אכיו.

לדבריה, מאז החל הבעל להזניח את הבית לטובת בני משפחתו, קיימת הרעה בהתנהגותו. האישה העלתה טענות לגבי התנהגותו של הבעל ביחס אליה ואל הילדים, והיא דורשת שהוא יעבור טיפול בכעסים לפני חזרתו לבית.

דיון והכרעה

לפני בית הדין שתי תביעות סותרות: האחת – תביעת גירושין של הבעל, והשנייה – תביעת שלום בית של האישה.

ראשית, נבחן את עילות הגירושין שהועלו על ידי הבעל.

לפני בית הדין הוצג על ידי הבעל מכתב בכתב יד האישה, מחודש נובמבר 2015. במכתב כותבת האישה שהם לא מתאימים, והיא מביעה את חששה שמא לאחר שהילדים יתבגרו ישליך אותה הבעל מאחר שהרכוש שייך לו. האישה מבקשת להתגרש ושהבית השייך לבעל יירשם על שם הילדים כדי להבטיח את עתידם. במכתב כותבת האישה שביום ראשון לאחר כתיבת המכתב היא אמורה לשלוח את תביעת הגירושין.

האישה, בבקשתה לייצוג משפטי, ביקשה סיוע משפטי גם בתביעת גירושין, ובכתבי הטענות לבית המשפט בנוגע למזונות הועלו נושאים הנוגעים לעילת גירושין.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

לדברי האישה המכתב נכתב על מנת "לנער את הבעל".

ככלל, בקשה ורצון לגירושין אינם מחייבים בגירושין וביד כל אחד מהצדדים לחזור בו מהסכמתו או רצונו בגירושין, כדברי הגמרא במסכת יבמות (קטז, א): "היכי דמי קטטה בינו לבינה? אמר רב יהודה אמר שמואל: באומרת לבעלה 'גרשני'. כולהו נמי אמרו הכי! אלא, באומרת לבעלה 'גירשתני'."

כלומר: כל הנשים אומרות לבעליהן, שיגרשו אותן בתורת איום, והדבר לא נחשב אפילו כ'קטטה' אלא כדברים בעלמא, וכן מצאנו מובא בפתחי תשובה (אבן העזר סימן צ"ס"ק ח) בשם החתם סופר:

"שנתן עיניו לגרשה" – [...] ובספר כרם שלמה כתב שראה בגליון כתב יד מהרב מהגאון בעל חתם סופר שכתב: "נראה לעניות דעתי דאפילו הרשב"ם נמי לא אמרה אלא קודם תקנת רבינו גרשום, אבל עכשיו שאין בידו לגרשה, לא עדיף הוא מאשה שאמרה לבעלה 'גרשני' דלא מקרי בזה קטטה כמבואר ריש פרק האשה שלום." עכ"ל.

גם אם האישה הגישה תביעת גירושין [בדומה לבעל "שנתן עיניו לגרשה" ולא רק "אמרה" לבעל] – בידה לחזור בה חזרה כנה, והדבר לא ייחשב אפילו כ'קטטה', שדווקא באומרת 'גירשתני' – שנאמנת שהתגרשה [אם לא יוכח אחרת וכבגמרא שם שאמרה 'גירשתני בפני פלוני ופלוני' והללו הכחישו] – ששונאתו עד שמוכנה להפקיע את עצמה בשקר, נחשב כ'קטטה'.

לאור האמור: הגם שהאישה אמרה לבעלה לגרשה וביקשה להגיש תביעת גירושין – אין לחייבה בגירושין, וזאת כל זמן שחזרתה היא חזרה כנה, ולא נאמר שאישה המבקשת להתגרש איבדה את זכותה לשלום בית.

מוסכם בין בני הזוג שהם לנים בחדרים נפרדים. לדברי הבעל האישה היא שעזבה את חדר השינה, אמנם בדיון חזר בו הבעל מטענתו והצהיר שגם אם האישה תחזור לחדר השינה יעזוב הוא את חדר השינה. כמו כן מודה הבעל שהאישה יזמה קיום יחסי אישות כחודש לפני הגשת התביעה של הבעל לבית הדין.

הרשב"א בתשובה (חלק א סימן אלף רלה) כתב שדין 'מורדת' חל על האישה רק במקום שהבעל תובע את זכויות הנישואין מהאישה. אולם אישה המורדת לבעלה ובעלה אומר שגם הוא לא רוצה בה – אין להחיל עליה דיני מורדת ואינה מפסידה כתובה, אבל מפסידה מתנות שכתב לה משלו, דאדעתא למשקל ולמיפק לא נתן לה, וזו לשונו:

[...] שאלתם המורדת על בעלה ואומרת מאיס עלי או בעינא ליה ומצערנא ליה אם כופין אותו לגרש.

תשובה: שורת הדין אין כופין אותו לגרש בכל כיוצא בזה [...]

ומה ששאלתם: מה הן גובות מנכסי הבעל בכתובתן ומתנתן?

כבר אמרנו שאין הבעל מוציא אלא מרצונו ואם הוציא מרצונו בין בזו – 'מורדת' של 'מאיס עלי' ובין בזו – 'מורדת' של 'בעינא ליה ומצערנא ליה' נותן להם כתובתן כלומר נכסי צאן ברזל, אבל מה שנתן להם משלו אינן נוטלות כלל – כיון שהן תובעות להתגרש, דאדעתא למשקל ומיפק לא יהיב.

אבל אם לא רצה להוציא מדעת עצמו אלא מחמת מרדן – בזה יש הפרש ביניהן, שאומרת בעינא ליה ומצערנא ליה מכריזין עליה ארבע שבתות בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ושולחין לה מבית דין ואמריין לה 'הוי יודעת שאפילו

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

כתובתיך מאה מנה הפסדת'. ושני פעמים שולחין לה – אחת קודם הכרזה ואחת לאחר הכרזה. ואם לא חזרה בה וגרשה – הפסידה את הכל, אבל אם הוציאה קודם זה – לא הפסידה הכל.

ואם כן, בנידון דידן גם אם האישה הייתה אומרת שאינה חפצה בבעלה אלא שבעלה היה מוחל על חיוביה כלפיו, אין בכך כדי לעשותה למורדת. ואם כן, אפילו יצדקו דברי הבעל שהאישה אינה חפצה בחיי אישות – ללא דרישה מצדו אין כאן דין מורדת, והיא יכולה להמשיך לחפוף בנישואין ללא קיום החיובים שאותם מחל הבעל. וכל שכן, בנידון דידן שגם לדברי הבעל האישה אינה מסרבת לחיי אישות ואדרבא טוענת "אנא הא קאימנא", שאין לחייב את האישה בגירושין מחמת מרדה.

הבעל העלה טענות בדבר מעשי כיעור, אומנם בית הדין לא מצא בעדויות שהוצגו בפניו די ראיות למעשי כיעור שיחשיבוהו כעוברת על דת.

לדברי הבעל, האישה איימה עליו שתגיש כנגדו תלונות שווא והוא כהתגוננות אולץ להקליט את השיחות שהתקיימו בינו לבין אשתו כדי להזים טענות שיועלו על ידה.

בסופו של דבר, הוגשה תלונה כאשר נשוא התלונה הוקלט והוגש לבית הדין על ידי האישה. הקלטה זו הוגשה גם למשטרה וגם לבית המשפט לענייני משפחה בדיון בבקשה למתן צו הרחקה.

בנידון זה עלינו לבחון שלושה מצבים: תלונה שהתבררה כאמיתית – שהאישה נאלצה להגן על עצמה באמצעות צו הגנה ותלונה במשטרה; תלונה שהתבררה כתלונת שווא ותלונה שאמיתותה לא התבררה.

אם התנהגות הבעל היא הגורמת להרחקתו מהאישה ומהבית, הרי שהבעל הוא המונע מעצמו לחיות בבית – הוא מחויב להעמיד לאישה מדור שקט וראוי, וזכותה להגנה על עצמה ובני משפחתה מחייבים את הרחקת הבעל. כמו כן, בידה לדרוש שהבעל ייטיב את דרכיו טרם חזרתו לבית, והאישה לא תיחשב כאינה רוצה את בעלה כל זמן שדרישותיה סבירות, כמו שכתב הרמ"א (אבן העזר סימן פ סעיף יח) בשם הרשב"א (שו"ת החדשות סימן קעח):

אשה שהלכה מבית בעלה מכח קטטה ואינה רוצה לשוב לביתו עד שיקרא לה בעלה – לא הפסידה משום זה מזונותיה, דבושה ממנו לשוב, מאחר שיצאת בלא רשותו ואינו מראה לה פנים, ואם הוא יבא אצלה אינה מונעתו מכלום. אבל אם אינה רוצה לבא אצלו עד שיפרע מה שלותה – אברה מזונותיה, דהוי כמורדת, דכל מורדת טענה אית לה.

אולם אם מוגשת תלונה בלתי־מוצדקת, ההשלכות כלפי הבעל הנילון קשות מנשוא: השלכות המידיות של הרחקה על ידי המשטרה כבירית מחדל, וכמו כן פגיעה ארוכת טווח במסגרת הליך של מתן צו הגנה הנשען על רף ראייתי שמשקלו פחות ממשקל הנוצה, כאשר הערכאות המשפטיות 'לוקחות מקדם ביטחון' מחשש לאלימות; במישור הפלילי – גם אם נדרשות ראיות מעל לספק סביר על מנת להגיע לכלל הרשעה, אולם מדיניות הפרקליטות בהגשת כתב אישום לא בהכרח מצריכה רף ראייתי גבוה, וכך גם אם בסופו של הליך יזוכה הנילון או הנאשם – הרי שעצם ההשפלה שבהליך פוגעת בשמו הטוב ופעמים רבות אף תעסוקתו של הנילון נפגעת ללא מרפא ותיקון המעוות.

האמור מהוות פגיעה אלימה במישור הפיזי – בהרחקתו של הנילון בעל כורחו מביתו על ידי רשויות החוק, במישור הכלכלי – על ידי הפגיעה במוניטין וכמובן – בשמו הטוב.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

מאידך גיסא, הרווחים הטקטיים של המלינה בהליכים המשפטיים באמצעות הגשת תלונת שווא ברורים: בקביעת המשמורת – רשויות הרווחה, מתוך חשש לשלום הילדים, יכריחו את הבעל לעבור בדיקת מסוגלות הורית כדי להוכיח את יכולותיו ההוריות; כמו כן בשלב הראשון, מתוך חשש כנה אולם בלתי־מבוסס, יראה האב את ילדיו באמצעות מרכז הקשר; בטווח הארוך – בקביעת המשמורת והסדרי השהות תהא הכף מוטת לטובת המלינה. בנוסף לאמור קיימת זיקה ישירה בין היקף הסדרי השהות לגובה המזונות המשולמים לאם.

מבחינה אובייקטיבית הסיכונים שאותם נוטלת המלינה על עצמה הם מינימליים, וזאת גם לאחר ביטול סעיף 2.5 להנחיות פרקליטות המדינה. רמת ההוכחה הנדרשת לאישום בגין הגשת תלונת שווא לרוב אינה בנמצא מאחר שמעשה האלימות הנטען התבצע – לפי הטענה – ברשות היחיד ומטבע הדברים נדרשת הוכחת אליבי להפרכת התלונה – דבר שלרוב אינו בנמצא.

בסיכומו של דבר, לאחר הגשת תלונה מוצא הנילון את עצמו בתוך מציאות קפקאית ללא מוצא ובלא אפשרות להתגוננות. לכן איום בהגשת תלונה בגין אלימות במשפחה הוא איום ממשי המחייב התגוננות או על ידי עזיבת הבית או – כפי שנהג התובע – בהקלטת השיחות עם האישה להבטחת ראייה לחפות או אליבי.

לאור המציאות הקשה המתוארת לעיל, במקרה שבו הוגשה תלונה והנילון הורחק, הרי שגם אם ייסגר התיק מחוסר ראיות, ודאי שאין לצפות מהנילון שיחזור לביתו עד להגשת התלונה הבאה, וזכותו לטעון שהמלינה שהגישה כנגדו תלונת שווא היא המונעת את חזרתו לבית ללא מזור.

נכון שמנגד, ביד האישה לטעון שהיא הגישה את התלונה בתום לב, וזכותה ואולי גם חובתה להגיש תלונה מתוך כנות ותום לב גם אם בסופו של יום תבוטל התלונה בעילה של העדר ראיות. אולם עובדה זו לא סותרת את זכות הטיעון של הבעל, כאשר נטל ההוכחה במקרה זה יהיה מוטל על האישה בעת שהיא באה לתבוע את חיובי הבעל אליה.

מצאנו בגמרא במסכת כתובות (עב, א):

האישה שנדרה שלא תשאל ושלא תשאל נפה וכברה וריחים ותנור, ושלא תארוג בגדים נאים לבניו – תצא שלא בכתובה, מפני שמיארתו שם רע בשכיניו.

והקשה הרשב"א: מפני מה מפסידה את כתובתה ולא נאמר שדינה כמורדת ממלאכה שהבעל כופה לעשיית מלאכה ואינה מפסדת את כתובתה, ותירץ: "שאני הכא דכיון שנדרה ואי אפשר לכופה תצא שלא בכתובה". כלומר: כאשר יש פגיעה באישות ללא תקנה, מפסידה האישה את כתובתה לאלתר. יש לציין שזו גם סברת בעל העיטור והפוסקים שסוברים ש'מורדת' בטענת 'מאיס עלי' מפסידה כתובה גם בלא מחילה, שמאחר שלא כופין את האישה הטוענת 'מאיס עלי' לחזור לשלום בית הרי שיש עקירת האישות ללא תקנה והאישה מפסידה את כתובתה לאלתר.

כעין זה משמע מדברי חידושי הריטב"א (סוף פרק המדיר – כתובות עז, א) שגם לדברי שמואל שלא כופין את הבעל במקום שאמרו לשון חייב להוציא [כגון באינו זן וכן בנמדיר את אשתו שלא תהנה ממנו], זה דווקא במקום שיש תוחלת להמתנה [שאפשר לכופו לזון ובמדיר –] שמא ימצא פתח לנדרו אבל אם נדר 'על דעת רבים' דליתא בשאלה גם שמואל מודה שכופים להוציא לאלתר, עיין שם.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ואם הוצאת שם 'קמצץ' על הבעל [השם הרע שבגמרא בכתובות הנ"ל] היא סיבה להפסד כתובה, כל שכן שבהרחקת הבעל בטענת אלימות שהיא הוצאת שם רע ללא תקנה – שהבעל יוציא את אשתו ללא כתובה. ומה עוד שיש כאן עקירת כל האישות בהעדר אפשרות להמשך החיים המשותפים ובדומה לאמור (שם) 'אין אדם דר עם נחש בכפיפה אחת'.

וכן מצאנו שפסק הרמ"א (אבן העזר סימן קנד סעיף ג) וזו לשונו:

וכן איש שרגיל לכעוס ולהוציא אשתו מביתו תמיד – כופין אותו להוציא כי על ידי אינו זנה לפעמים ופורש ממנה בתשמיש יותר מעונתה והוי כמורד ממזונות ותשמיש (תשובת הרשב"א סימן תרצג).

ועוד פסק הרמ"א (אבן העזר סימן ע סעיף יב) וזו לשונו:

והוא הדין אם היתה לה קטטה עם בעלה ולא מתדר לה עמו, והמניעה ממנו, ולותה למזונות – צריך לשלם; אבל אם המניעה ממנה – אין צריך לשלם, דאין האיש חייב במזונות אשתו אלא כשהיא עמו (מרדכי פרק שני דייני גזירות וכן כתב הבית יוסף בשם הריטב"א).

וכתבו שם הבית שמואל (שם ס"ק לה) והחלקת מחוקק (שם ס"ק מג, בשינוי לשון):

[...] היא אינה יכולה להשרות אותו, אף על גב דהיא אינה מורדת מתשמיש ורצונה לבוא אליו בעת התשמיש, מכל מקום היא משועבדת לעמוד לפניו תמיד ולשמש לו ולאכול עמו ערב שבת, וכשתלך ממנו אין לה מזונות אפילו לפי ברכת הבית.

אם כן מפורש שהאישה 'משועבדת' לשהות במחיצת הבעל וכאשר הבעל מסולק מביתו ומנוע מלהתקרב לאשתו, הפסידה האישה את מזונותיה.

ואם הדברים נכונים במקום שהאישה יוצאת מבית הבעל, ודאי שהדברים נכונים במקום שהאישה מסלקת את הבעל מביתו.

וגם אם מצאנו שנפסק (שולחן ערוך אבן העזר סימן פ סעיף יח ברמ"א, הובא לעיל):

אשה שהלכה מבית בעלה מכח קטטה ואינה רוצה לשוב לביתו עד שיקרא לה בעלה – לא הפסידה משום זה מזונותיה, דבושה ממנו לשוב, מאחר שיצאת בלא רשותו ואינו מראה לה פנים, ואם הוא יבא אצלה אינה מונעתו מכלום –

זה דווקא במקום שהיא עוזבת את הבית. אבל במקום שהיא מסלקת את הבעל מביתו בלא ראייה [מונעתו] – אף "אם הוא יבוא אצלה" וגרועה ממנה] – עליה מוטל להביא ראייה להצדיק את מעשיה, ובלא ראייה תיחשב כעוקרת כל האישות והפסידה לאלתר מזונות וכתובה.

מכל האמור עולה, שאישה המגישה תלונה בגין אלימות ולא הוכח שהבעל הוא הגורם, הפסידה כתובה ומזונות.

ויתרה מכך: במקום שהאישה מאיימת בהגשת תלונת שווא, רשאי הבעל לחשוש לנפשו ולהתגרש והאישה הפסידה את כתובתה ומזונותיה, ויעוין מה שכתבתי בתיק 537502/4 (פורסם באתר בתי הדין הרבניים) בנוגע לאיום של הבעל בהכאת אשתו, שאף 'דעביד איניש לגזים ולא עביד', ודאי שזכות האישה לחשוש ולהציל את עצמה, כמו שמצאנו במרדכי (במסכת בבא קמא פרק המניח סימן לה) שכתב:

נרצע שכלו ימיו ורבו מסרהב בו לצאת ואינו יוצא וחבל בו ועשה בו חבורה פטור, ופירש ר"י דאורחא דמלתא נקט נרצע שכלו ימיו, שאז רגיל לסרהב

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ולהוציאו [לפי שאינו יכול להשתעבד בו עוד]. משמע שהוא הדין משרתו ואפילו קודם הזמן אם חושש מגניבה וכל שכן אדם דעלמא שיצא עליו שם שהוא גנב.

דברי המרדכי הובאו להלכה ברמ"א בשולחן ערוך (חושן משפט סימן תכא סעיף ו) שפסק: "הגה: וכן מי שיש לו משרת וחושש שיגנוב לו, יוכל להוציאו קודם זמן השכירות. ואם מסרב יוכל להכותו עד שיצא."

וכשם שמחמת יציאת שם גנב רשאי השוכר להפקיע את חיוב העסקת הפועל על מנת להציל את ממונו כך במקום שהאישה מאיימת לפגוע בבעלה רשאי הבעל לגרשה בעל כורחה גם מכוח איום גרידא.

אמנם יש לדון מצד מה שמצאנו בתשובת מהר"ם מרוטנבורג (הובאה בהגהת מיימוניות פרק כד מהלכות אישות הלכה יא אות ד) שכתב:

ועוד אחרי שהביאה ריק אחד רוצח על בעלה לגזמו אם יעשה לה דבר, וגזום לו להורגו – לא גרע ממקללת יולדיו בפניו לאבא שאול והילכתא כוותיה כל שכן הכא דמגזמת לו [...] מיהו כיון שלא התרה בה בעדים, אינה יוצאת בלא כתובה, דהא מסקינן בפרק ארוסה דעוברת על דת צריכה התראה לענין להפסידה כתובתה. ואם יש עדים שעברת על דת ואין עדים שהתרה בה וגם היא אמרה שלא התרה בה – יכול לגרשה בעל כרחיה, מיהו לאחר שיגרש יצטרך ליתן כתובתה, כיון דאמרה שלא התרה בה ועדי התראה נמי ליכא. ושלום, מאיר ב"ר ברוך שיחיה. ועיין בסימן י"ו. ע"כ.

הרי שהחשיב איומים רק כעוברת על דת – שיכול לגרשה אבל לא הפסידה כתובה ללא התראה. אמנם נראה ברור שזה דווקא במקום 'גזום' ובלא כוונה אמיתית, וגם המגזום עצמו תלה את הדבר במעשי הבעל – "אם יעשה לה דבר" ולכן החשיב המהר"ם את האיום כמקללת יולדיו בפניו שאינו אלא ביזיון לפי שעה.

וכך משמע מדברי הרמ"א (אבן העזר סימן קטו סעיף ד) שכתב: "אשה שגזמה לבעלה שרצונה להשכיר עליו עובד כוכבים להרגו אם יעשה לה דבר – מיקרי עוברת על דת" – ומשמע שדיבר על 'גזום' בעלמא מצד האישה, אולם בתשובה במקורה משמע שהאישה דיברה בפועל עם הרוצח ולא איימה לשכור אותו בלבד [אלא שהוא עצמו 'גזום' וכנ"ל].

בשו"ת נודע ביהודה (אבן העזר תניינא סימן פט) כתב:

ומה ששאל שהאיש טען שאשתו הוציאה עליו קול שמזנה עם זכרים במשכב זכור ומחמת זה טוען שהפסידה כתובתה, ושאל מעלתו: אם יתברר הדבר שהאשה אמרה זה – אם תצא בלא כתובה? ורצה לדמות זה למה שמובא בהגהות מיימוני פרק כ"ד מאישות: "אשה שהביאה ריק אחד רוצח לגזם לבעלה להורגו אם יעשה דבר לאשתו" וכן פסק רמ"א בסימן קט"ו סעיף ד' בהג"ה שהיא נקראת עוברת על דת:

הנה אין הנידון דומה כי שם הביאה רוצח לגזם להורגו וכן רמ"א כתב שרוצחית לשכור כותים להורגו, אבל זו אף אם אמרה על בעלה שעובר עבירה זו לא אמרה שרצונה להביאו במשפט הערכאות על זה לגרום להורגו. הגע בעצמך: בדיניהם אם האיש יש לו אשה והוא מזנה עם אחרת אפילו פנויה – חייב מיתה. ואם כן, אשה שתוך המריבה אמרה לבעלה שהוא רועה זונות – נימא שאבדה כתובה ולא שבקת חיי להנשים?

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ועוד אפילו לפי דמיונו: למה לא ראה סוף דברי ההגהות מיימוניות שם שצריכה התראה תחלה, ואם הבעל אומר שהתרה בה והיא מכחשת – חייב ליתן כתובה.

משמע לכאורה מדברי הנודע ביהודה שגם במקום שהאישה מאיימת להביא את הבעל בפני ערכאות ולהענישו שלא כדין, אינה אלא 'עוברת על דת' ולא מפסידה את כתובתה בלא התראה. ואם כן הוא הדין בנידון דידן.

אלא שנראה שכל דבריו נאמרו רק במקום שהמשך החיים המשותפים לא נעקרים מחמת האיום אלא האיום עומד בפני עצמו ללא קשר לחיים בצוותא, מה שאין כן במקום שהאישה מאיימת בהגשת תלונה מחמת החיים המשותפים, שאז יש עקירת האישות והאישה מפסידה את כתובתה גם בלא התראה.

בנידון דידן, תיק האישום נסגר על ידי הפרקליטות בעילה של חוסר ראיות.

בתמליל שצירפה האישה נשמעת האישה בעת מריבה על כלב צעצוע של הילד הגדול שבו, לדברי האב, הכה הילד את הילדה הקטנה ולכן יש לקחת ממנו את הצעצוע, ולדברי האם יש להשאיר את הצעצוע ביד הילד. תוך כדי הדברים אומרת האישה לבעל – עוד בטרם שהיה מקום לטיעון לאלימות כלשהי כלפי האישה או הילדים – שהבעל "יראה ביום ראשון" מה שהיא תעשה לו.

הרי שרגליים לדבר שלא רק שמדובר בחוסר ראיות אלא בתלונת שווא ממש.

עולה מהאמור שהאישה חייבת להתגרש והפסידה מזונות אישה, מדור, כתובה ותוספת מעת הגשת התלונה במשטרה.

בית הדין חוזר ומבהיר שאין באמור להוות מניעה מהגשת תלונות על אלימות במשפחה בתום לב. אולם מאידך גיסא: לפעולה דרסטית זו השלכות מיידיות בנוגע להמשך החיים המשותפים וגם אם המלינה הגישה את תלונתה בתום לב, הרי שבהעדר ראיות לאשמת הנילון, זכותו להפסיק את המשך החיים המשותפים.

הרב יצחק רפפורט

עיינתי בדברי הרה"ג יצחק רפפורט שליט"א.

אני מצטרף למסקנתו שאכן האישה חייבת לקבל את הגט והפסידה כתובתה.

אמנם לדעתי ניתן להוסיף נימוקים נוספים לחיוב הגט והפסד הכתובה:

הוכח שהאישה רצתה בגירושין תחילה ואף החלה בהליכים משפטיים הצופים פני גירושין. האישה אף שלחה הודעות ומכתבים שמהם עולה שרצונה בגירושין. די בכך כדי לקבוע שהצדדים שבנדון דנן מוגדרים 'מורדים זה בזה' וחייבים להתגרש.

אכן אישה שרצתה בגירושין יכולה לחזור בה בכנות ולבקש שלום בית. אך לאחר שאישה מגלה שרצונה בגירושין, עולה הצורך להוכיח שהחזרה מהרצון לגירושין נעשתה בכנות. בנדון דנן הכנות הנדרשת לחזרה מהרצון לגירושין – לא נמצאה. אדרבה הסלמת הסכסוך, הריחוק, הפרדה והטענות לאלימות רק מגלות על הנתק ההדדי שהלך והחריף בבחינת "סופו מעיד על תחילתו". כך לא נמצאה כנות בתביעת שלום הבית של האישה לאחר שגילתה רצונה בגירושין ומכאן שאין ממש בחזרת האישה מרצונה בגירושין, כפי שרצתה בתחילה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

נראה שתביעת שלום הבית של האישה הוגשה כדי להשיג הישגים בחלוקת הרכוש, שעה שרצונה האמיתי של האשה הוא בגירושין כפי שרצתה עוד בתחילה.

האמור לדעתי מהווה גם סיבה מספקת להפסד האישה את כתובתה, נכתבו על כך נימוקים רבים בפסק דין שניתן ביום ט' באדר תשע"ז (7.3.17) בתיק מספר 997571/6 שחלקם שייכים לנדון דנן, ואין כאן המקום להאריך.

מהאמור גם עולה שאין צורך בקיום דיונים נוספים והבאת עדים, כפי שביקשה האישה.

הרב מאיר פרימן – אב"ד

עיינתי בדברי חבריי, ואני מצטרף למסקנות.

הרב מאיר קאהן

פסק דין

בהתאם לאמור מחליט בית הדין כדלהלן:

א. יש לקבל את תביעת הגירושין של הבעל והאישה חייבת לקבל גט במועד הראשון שיקבע על ידי בית הדין.

ב. האישה הפסידה את מזונותיה ומדורה מעת הגשת התלונה במשטרה ביום י' במרחשוון תשע"ז (11.11.2017), ומאותה העת יש להחשיב את הבעל כמנוע מלהשתמש בביתו.

ג. האישה הפסידה כתובה ותוספת.

ד. על המזכירות לפתוח לתיק סידור גט.

ה. בית הדין קובע מועד לסידור גט [...]

ו. על הצדדים להגיש תוך עשרים יום תצהירים באזהרה בהם פירוט מלא בצירוף אסמכתאות לזכויות וחובות הצדדים.

ז. ניתן לפרסם בהשמטת פרטים מזהים.

ניתן ביום ד' בסיוון התשע"ז (29.5.2017).

הרב יצחק רפפורט

הרב מאיר קאהן

הרב מאיר פרימן – אב"ד